

Інформаційна довідка
щодо врегулювання порядку здійснення
публічних закупівель у зв'язку з припиненням
Фонду соціального страхування України*

Вступ.

Ринок публічних закупівель відіграє важливу роль в економіці Європейського Союзу. Щороку органи державної влади держав-членів ЄС витрачають близько 14 % ВВП (приблизно 2 трлн євро) на закупівлю товарів, робіт і послуг. У низці сфер, зокрема транспорту, соціального захисту, надання медичних та освітніх послуг держава (її органи, установи, організації) є основним покупцем¹.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування в Україні виступає джерелом фінансового забезпечення заходів соціального захисту (пенсії, допомоги, соціальних послуг тощо), які надаються застрахованим особам, – а у випадках, передбачених законодавством, членам їхніх сімей або незастрахованим особам, – у разі настання соціального ризику (старість, безробіття, захворювання, інвалідність, втрата годувальника, народження дитини тощо). Фактично соціальне страхування можна представити як систему правових, економічних і організаційних заходів, які є частиною фінансової системи держави, перерозподілу фінансових ресурсів через соціальні страхові фонди для подолання наслідків настання соціальних ризиків². Водночас, питання фінансування соціальних гарантій є багатограним процесом і має різні аспекти, одним із яких є порядок здійснення надання страхового забезпечення.

Основна частина.

В Україні одним із принципів діяльності фондів соціального страхування є принцип неповного самофінансування. У разі дефіциту фінансових коштів держава надає допомогу за рахунок державного бюджету, що впливає на визначення природи страхових коштів.

Відповідно до мети загальнообов'язкового державного соціального страхування страхові фонди, окрім грошових виплат, забезпечують надання соціальних послуг, виробів медичного призначення і лікарських засобів, засобів реабілітації та їх післягарантійний ремонт тощо. Надання таких видів страхового забезпечення відбувається шляхом здійснення публічних закупівель. Із прийняттям Закону від 21 вересня 2022 року № 2620-IX «Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Фонд соціального страхування України та управління його виконавчої дирекції припинили діяльність, а функції у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у

¹ Ринок публічних закупівель ЄС. Сайт Представництва України при ЄС. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/centr-pidtrimki-eksporteriv/rinok-publichnih-zakupivel-yes>

² Тропіна В., Суховій Д. Роль соціального страхування у фінансуванні державних соціальних гарантій. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2013, № 8. С. 22-25,

зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, з 01.01.2023 р. виконують Пенсійний фонд України та його територіальні органи. Через такі організаційно-правові зміни виникла необхідність внесення відповідних змін до Закону України «Про публічні закупівлі».

Розроблений Кабінетом Міністрів України законопроект «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо врегулювання окремих питань у зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України» (реєстр. № 9633 від 21.08.2023) спрямований на реалізацію положень Закону № 2620-ІХ. Законопроект не суперечить Конституції України, законам та міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Законопроектом пропонується внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі», які передбачають, що до замовників, які здійснюють закупівлі відповідно до цього Закону, належать Пенсійний фонд України, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та їх територіальні органи. Такі зміни носять техніко-юридичний характер, обумовлений реформуванням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, тому можуть бути підтримані без зауважень.

Висновки.

Законодавче регулювання відносин у сфері публічних закупівель спрямовано на забезпечення досягнення найкращого результату (ефективності використання державних коштів), який традиційно ґрунтувався на закупівлі товарів, робіт та послуг найвищої якості за найменшу ціну. Відносини, пов'язані зі сферою публічних закупівель, регулюються виключно Законом України «Про публічні закупівлі» і не можуть регулюватися іншими законами, крім випадків, установлених цим Законом.

Положення проекту закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі» щодо врегулювання окремих питань у зв'язку з припиненням Фонду соціального страхування України» не містять суттєвих ризиків його прийняття і відповідають вимогам Закону України «Про публічні закупівлі» щодо порядку внесення до нього змін.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*